

Kwaliteitsimpuls Dommelen Oost

Project: Fietspad Dommeldal en Omgeving te Valkenswaard
Onderdeel: Kwaliteitsimpuls Dommelen Oost
Projectnr: 20108.1
Opdrachtgever: Gemeente Valkenswaard

Opdrachtnemer: RA infra
Projectleider: Cor Theunisse
Landschapsarchitect: Tim Pieroen
Datum: 28 april 2021
Versie: DEF-V3

Inhoudsopgave:

Aanleiding	4
Probleemstelling	4
Projectlocaties	5
locatie A	6
locatie B	7
locatie C	8
locatie D	9
locatie E	11
locatie F	12
locatie G	16

Aanleiding

Aan de rand van het Dommeldal in de gemeente Valkenswaard ligt een bouwweg die momenteel in gebruik is als fietspad. Dit pad vormt de overgang tussen de bebouwing van Schepelweien en het Dommeldal.

Het pad maakt deel uit van een recreatief netwerk, namelijk 'het Dommelpad'. Dit is een lange afstand wandel- / fietspad. Het loopt vanaf de oorsprong van de Dommel tot aan Den Bosch. De aanleg van het fietspad is voorbereid door RA infra uit Valkenswaard.

Ook zijn enkele jaren geleden in het Dommeldal een aantal rioolwaterbuffers, transportleidingen en putten aangelegd. De bovengrondse voorzieningen die hierbij horen zijn niet of nauwelijks ingepast in de omgeving.

De aanleg van het fietspad wordt gezien als een aanleiding om ook de landschappelijke inpassing van de bovengrondse voorzieningen van de buffers en riolering in het Dommeldal aan te pakken, aangezien het Dommelpad deze objecten passeert en dit gebied wordt omgevormd naar een natuurgebied.

Als voorwaarde kunnen we hierbij stellen dat de elementen in dit gebied een natuurlijke uitstraling hebben.

Probleemstelling

Zoals gezegd heeft het ondergrondse systeem van riolering en buffers ook een bovengrondse component. Een component die boven het maai-veld uitsteekt, en op sommige plaatsen direct is gelegen aan of langs fiets- en looppaden. De soms grote hoogteverschillen tussen de putten en de omgeving zijn deels door middel van (storende) keermuren opgevangen.

Ook de bovenafwerking van de putten en platen worden beschouwd als vreemde elementen in deze groene ader die het Dommeldal is. De bovenafdekking van de putten is van lichte, ruwe beton, met daarin diverse metalen deksels.

Omdat de putten en bovengrondse voorzieningen landschappelijk niet of nauwelijks zijn ingepast en daardoor als storend worden ervaren, heeft de gemeente Valkenswaard aan RA infra gevraagd te onderzoeken hoe de locaties kunnen worden ingepast.

Daarbij dienen de putten uiteraard goed bereikbaar te blijven voor beheer en onderhoud, maar dient vooral de uitstraling aangenamer te worden. Ook kan er worden gezocht naar een verwantschap in materialen, zodat mensen die 'een rondje Dommeldal' lopen of fietsen, samenhang kunnen zien en ervaren.

Projectlocaties

Op de kaart op volgende bladzijde zijn de verschillende projectlocaties A t/m G weergegeven.

De projectlocaties vormen (ondergronds) een samenhangend systeem, maar bovengronds wordt dit niet als zodanig ervaren. Simpelweg omdat er tussen de verschillende locaties geen zichtrelatie bestaat, en de afstand onderling vaak te groot is.

Wie door het gebied loopt of fietst en toch verschillende locaties passeert, zal de plekken wel opmerken, maar de samenhang niet direct doorzien.

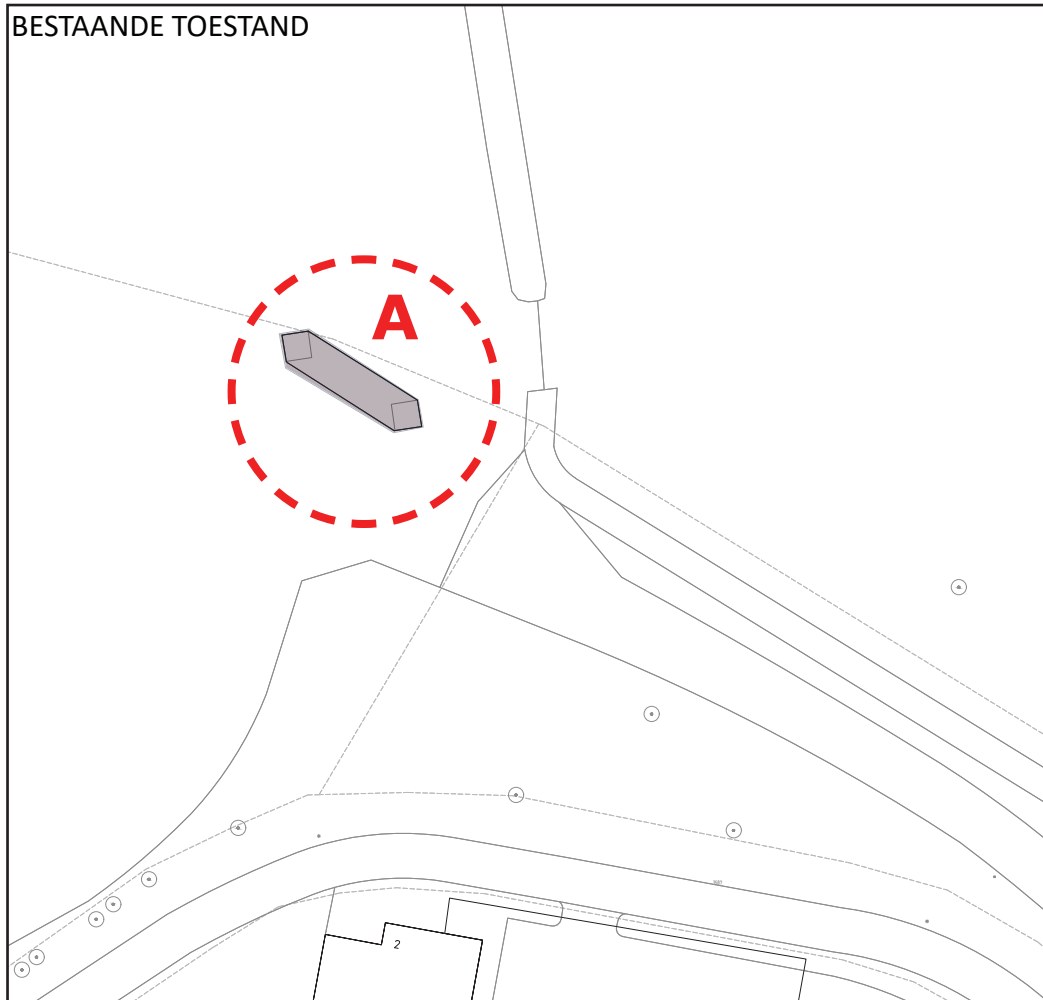
Leeswijzer

In dit boekwerkje treft u per locatie een beschrijving en een foto van de bestaande situatie aan. Vervolgens treft u ons verbetervoorstel aan, in de vorm van een fotobewerking en / of een korte beschrijving.

Dit boekwerkje dient als inspiratie en illustratie van de mogelijke oplossingen, en kan helpen bij de keuze en besluitvorming. Uiteraard dient e.e.a. technisch verder te worden uitgewerkt.

BESTAANDE TOESTAND

Deze put met twee putdeksels is in het buitengebied gelegen, vlak bij de achterzijde van het tankstation aan de Tienendreef. Hoewel de locatie grenst aan een voetpadje dat regelmatig wordt gebruikt door hondenbezitters, is de aanwezigheid van deze bovengrondse voorziening niet echt storend. De oppervlakte is relatief klein, en de plek is half verscholen in de beplanting. Andere omgevingsfactoren, zoals de achterzijde van het tankstation, zijn meer zichtbaar, en worden als storender ervaren. De plek nodigt daarom niet uit om te verblijven, hetgeen voor ons de reden is om de plek ook niet als zodanig in te richten. Wij stellen enkel voor om de zichtbaarheid nog verder te laten afnemen door de verharding te laten begroeien met grassen en mossen.

BESTAANDE TOESTAND

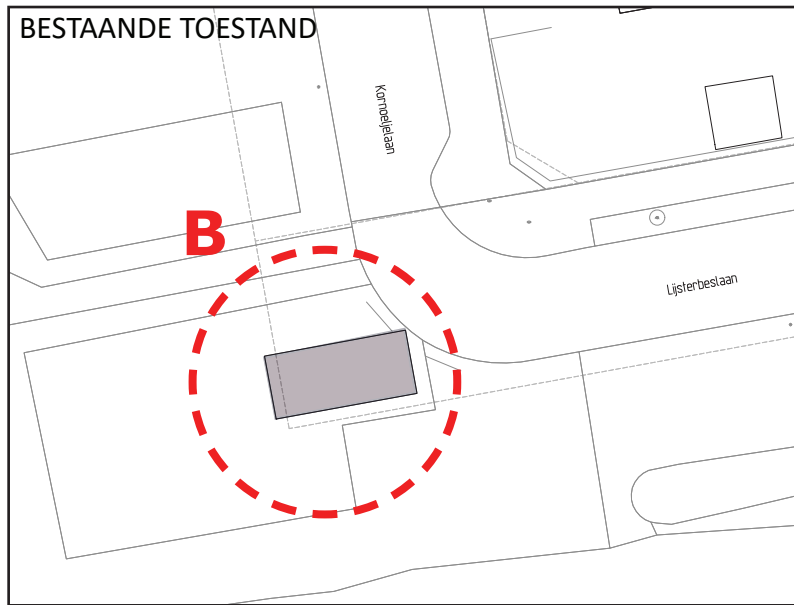

De achterkant van het tankstation.

VOORSTEL

Door enkele centimeters zand of aarde aan te brengen op de verharding zal de locatie snel onder het gras en mos verdwijnen. Tevens zullen er enkele heesters rond de locatie worden aangebracht, die de plek verder aan het zicht onttrekken.

BESTAANDE TOESTAND:

De put op de hoek van de Kornoeljelaan en de Lijsterbeslaan is gelegen in een bocht, in het gazon.

De put is op het maaiveld gelegen, en is goed zichtbaar. De betonnen bovenkant met zijn twee deksels wordt als storend ervaren.

De ligging, in een bocht langs de weg, nodigt niet uit tot verblijf. Dat is dan ook geen doelstelling hier.

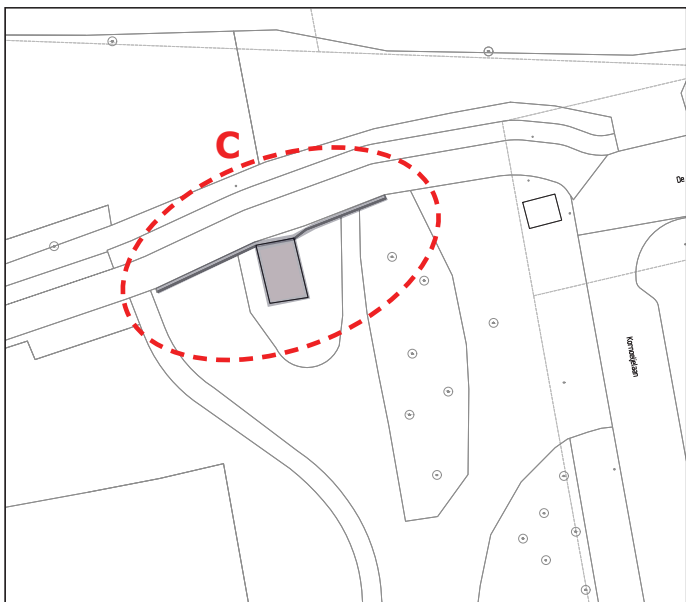
VOORSTEL

VOORSTEL

Omdat het creëren van een verblijfsplek hier niet wordt nagestreefd, willen we de plek zelf groener aankleden, waardoor deze als minder storend wordt ervaren.

De bovenkant van het beton wordt voorzien van enkele (max. 10) centimeters teelaarde, waarin gras wordt ingezaaid. Hierdoor gaat de plek op in zijn omgeving, en wordt het een met het omliggende gras.

Aan de achterzijde van de put worden enkele heesters bijgeplant (o.a. elzen).

BESTAANDE TOESTAND

BESTAANDE TOESTAND

VOORSTEL

De put nabij de Kornoeljelaan en de Weegbree is gelegen in het gazon, langs het fietspad. De put is goed zichtbaar en vooral het hoogteverschil met het fietspad wordt als storend ervaren.

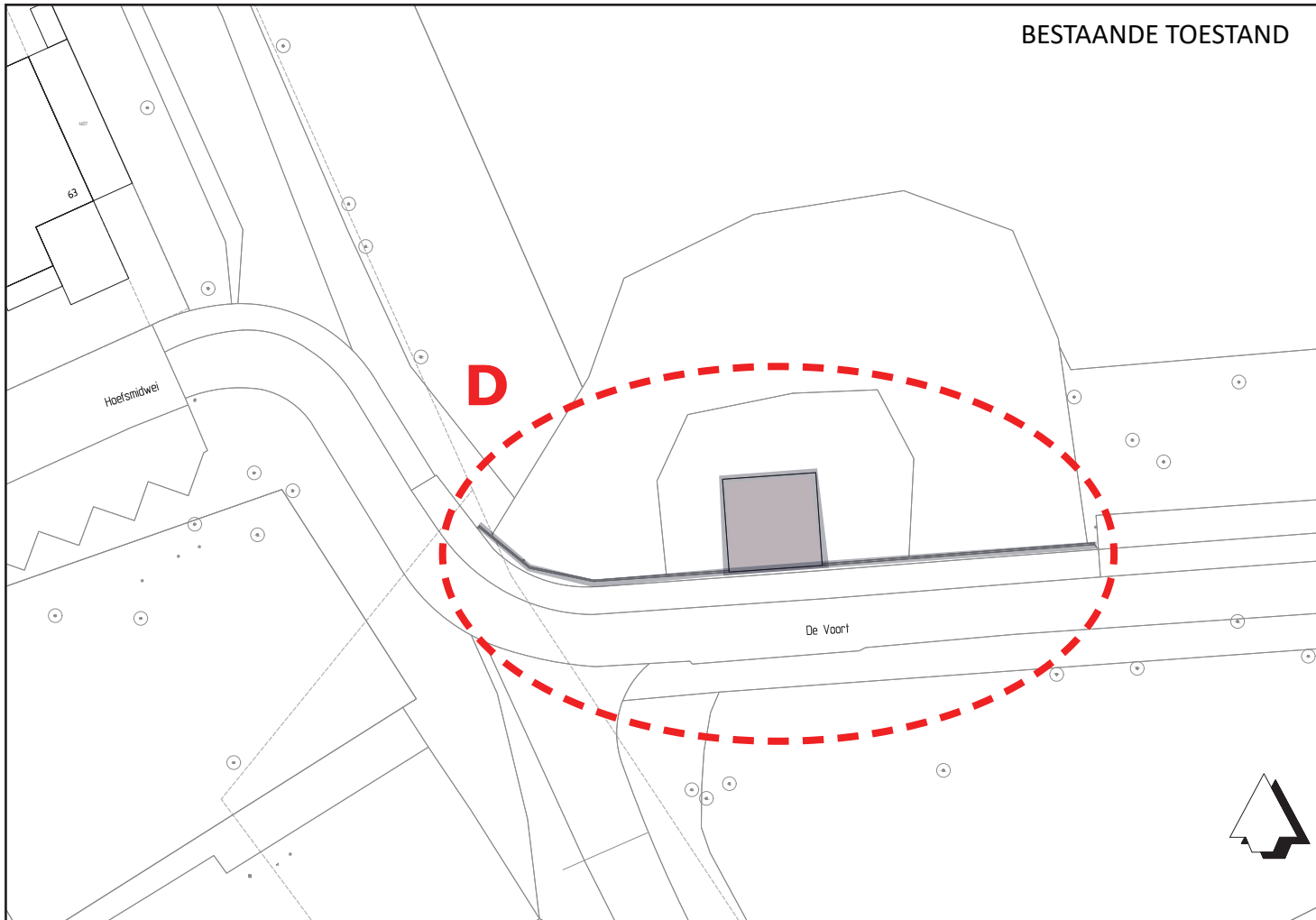
Dit hoogteverschil is maximaal ongeveer 60 cm. Het hoogteverschil is slordig opgevangen met in de hoogte getrapte en in de lijn verspringende betonnen keerelementen, waardoor het totaal erg onrustig oogt.

De bovenzijde van de put is van beton met daarin opgenomen drie stalen putdeksels.

De bestaande betonnen keerelementen worden rechtgetrokken en aan de voorzijde bekleed met natuursteen. Aan de bovenzijde wordt de natuursteen wand afgedekt met een betonnen afdekplaat in een warme, bruingrijze kleur.

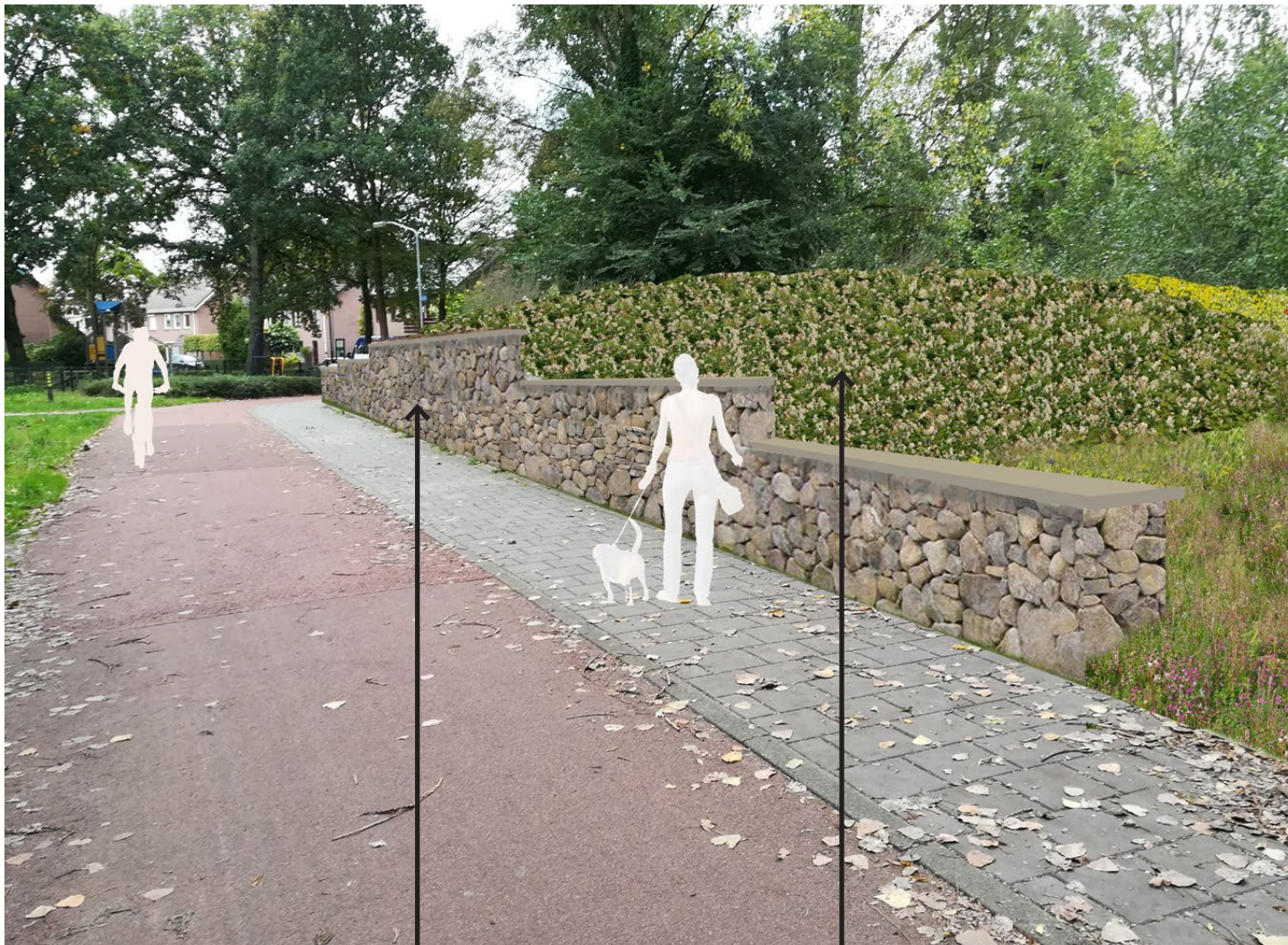
Bovenop de betonnen plaat wordt 10 a 15 cm grond aangebracht, waarna het geheel wordt ingezaaid met gras.

De bestaande putdeksels worden d.m.v. stalen strips verhoogd.

Het fiets- en voetpad kent een hoogteverschil van ongeveer 1,5 meter met de bestaande put. De twee zijn direct naast elkaar gelegen. Daardoor wordt aan de voorkant het noodzakelijke hoogteverschil opgevangen door middel van betonnen keerelementen van verschillende hoogte. Het beeld dat hierdoor ontstaat is op zijn minst rommelig en roept bij passanten vragen op over nut en noodzaak.

Door de hoge en getrapte betonnen keerwand is er aan de achterzijde een 'niemandsland' ontstaan, waar het onkruid hoog staat, hetgeen het onverzorgde beeld alleen maar versterkt. Bomen zijn bovenop de put niet mogelijk, vanwege de ondergrond en omdat de bovenzijde met zijn deksels bereikbaar moet blijven.

Aanbrengen van een wand van natuursteen, inclusief betonnen afdekplaat, voor / tegen de bestaande keerelementen.

Aanbrengen van een natuurlijke, bloemrijke beplanting.

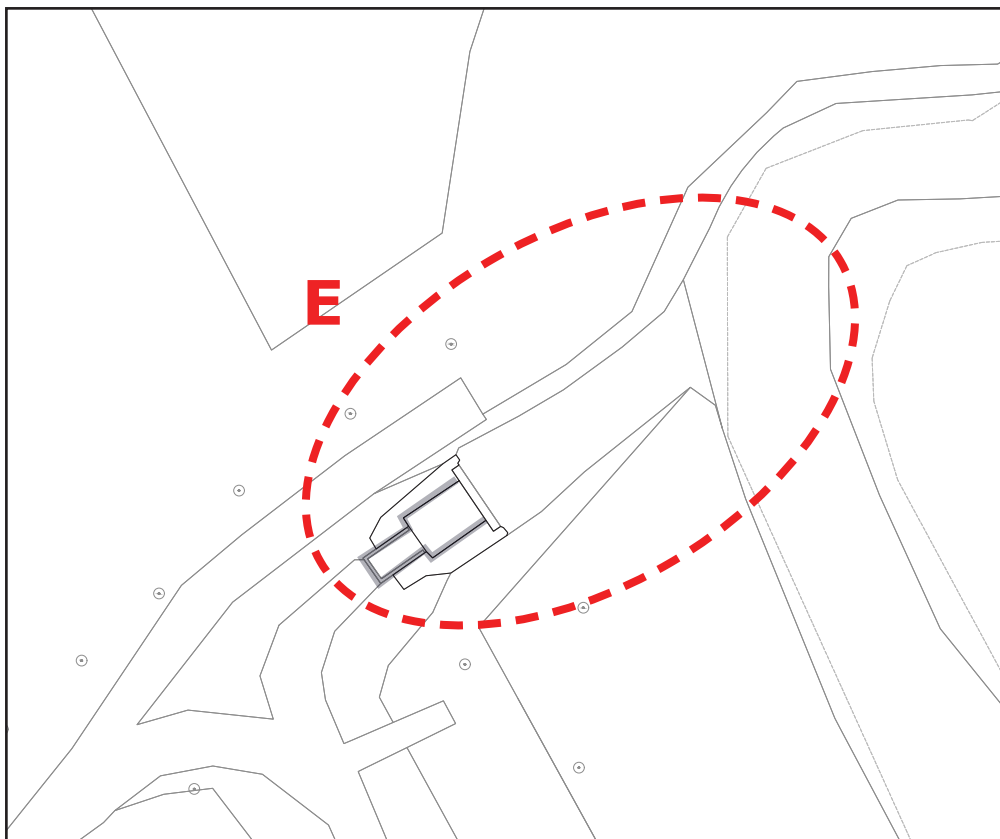
VOORSTEL

In dit voorstel worden de bestaande betonnen keerelementen aan de voorzijde bekleed met natuursteen. Aan de bovenzijde wordt de natuursteen wand afgedekt met een betonnen afdekplaat in een warme, bruingrijze kleur.

De grondhevel rond de 1,50 meter hoger gelegen put wordt opnieuw geprofileerd en aangeplant met een natuurlijke, bloemrijke beplanting. Hierdoor ontstaat een herkenbare en aangename plek langs het fietspad, die verwantschap vertoont met het voorstel van locatie C.

De lengte van de keermuur wordt, t.o.v. de huidige situatie iets ingekort.

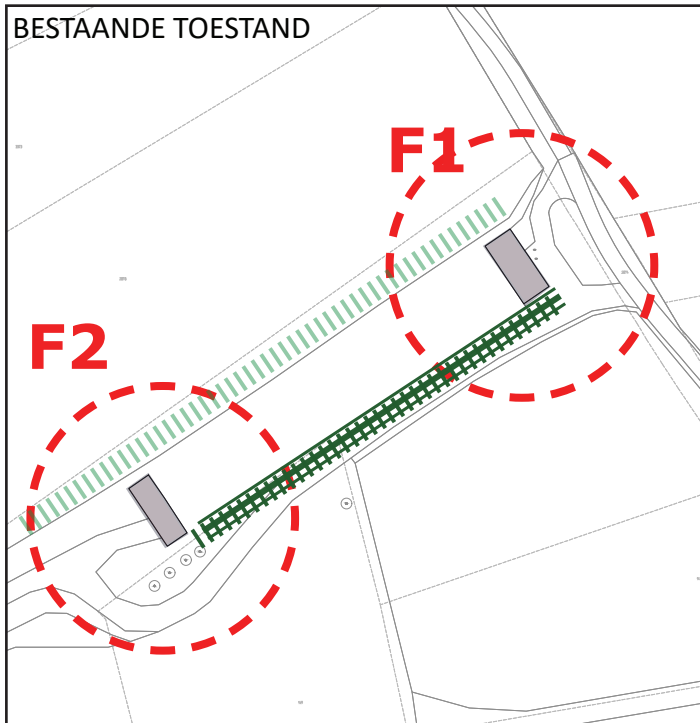
Deze locatie betreft een uitstroomvoorziening die in verbinding staat met een open water, dat direct afwatert op de Dommel. Het kunstwerk, de uitstroomvoorziening, is weliswaar zichtbaar, maar valt door de omringende beplanting niet direct op. Een voetpad dat langs deze voorziening loopt, maakt deel uit van het Rondje Dommeldal. Wat opvalt is, dat ten tijde van onze rondgang, het zicht naar het open Dommeldal sterk was verminderd door overhangende takken en spontane begroeiing.

We stellen hier geen ingrijpende maatregelen voor, maar slechts gerichte snoeiwerkzaamheden en het verwijderen van twee overbodige verkeerspaaltjes.

De twee verkeerspaaltjes boven op deze voorziening kunnen worden verwijderd. Het (minder goed zichtbare) gaas-hekwerk blijft uit veiligheidsoverwegingen gehandhaafd!

← Er dient gericht te worden gesnoeid, zodat wandelaars geen last hebben van overhangende takken op het pad, en zodat er vanaf het pad op enkele plaatsen een mooi uitzicht ontstaat op het open Dommeldal.

In het buitengebied liggen twee grote betonnen platen (F1 en F2), vlak in het gras. De platen zijn het bovengrondse, zichtbare deel van een ondegondse buffervoorziening. In de platen zijn putdeksels aangebracht en zijn systeemkasten aanwezig.

Vanwege het noodzakelijk onderhoud in de putten is het niet mogelijk de betonnen platen in het landschap te verhogen, van een wand te voorzien of af te dekken met grond.

De ruimte tussen de 2 platen is vlak, wordt als extensief gras beheerd, en maakt onderdeel uit van een 'rondje met de hond' of een sportief rondje door het Dommeldal. Direct naast de ondergrondse buffer is een onverhard pad aanwezig.

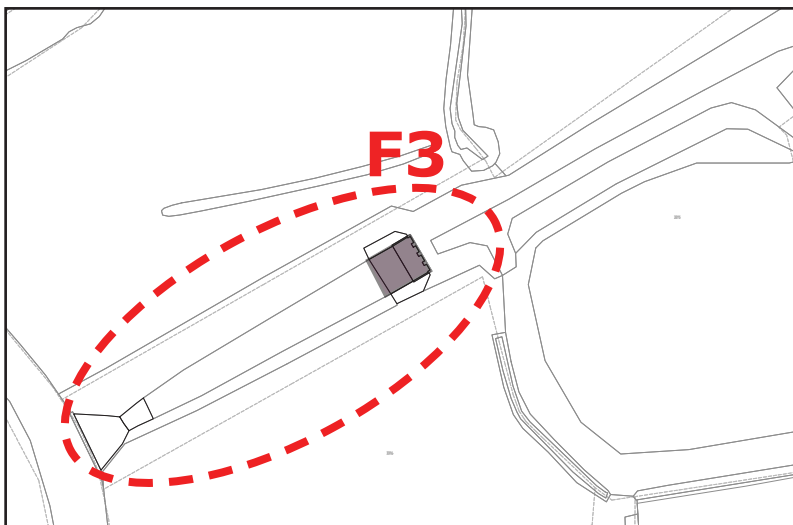
VOORSTEL

Omdat de betonnen platen, vanwege onderhoudseisen, niet kunnen worden voorzien van een verhoogde rand of van een vegetatiedek, is het onbegonnen werk om de platen in het landschap te camoufleren. De platen zullen dus in het maaiveld zichtbaar aanwezig zijn en blijven, conform de huidige situatie.

Naar het landschap toe is er reeds een lijnvormige heesterbeplanting aanwezig, in de vorm van elzenstruweel.

In ons voorstel wordt er ook aan de andere zijde van de ondergrondse voorziening, op de overgang naar het zandpad, een heesterbegroeiing aangebracht.

De hier voorgestelde maatregelen houden het volgende in:

De begroeiing met bramen aan de boven-, achter- en zijkanten blijft gehandhaafd, aangezien dit het kunstwerk beschermt en deels verbergt.

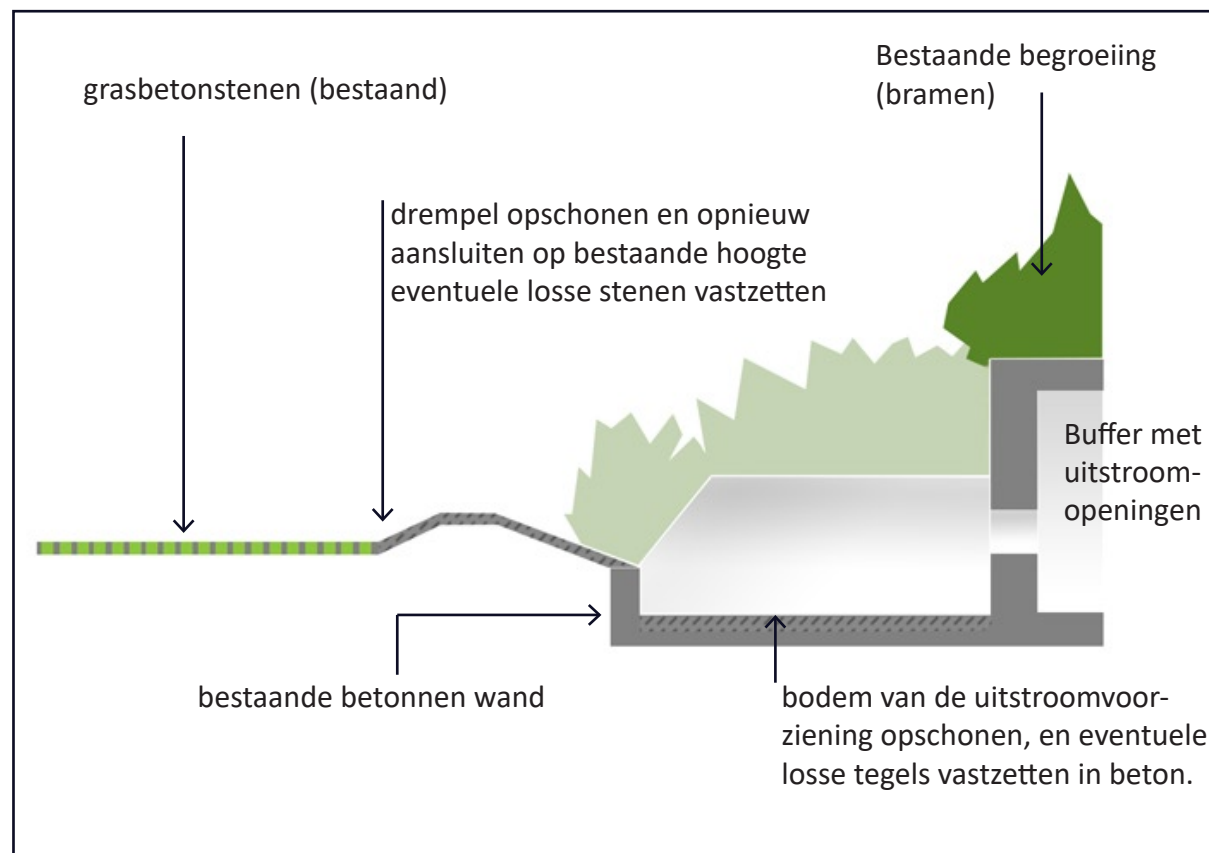
De uitstroomvoorziening (de bak aan de onderkant) dient te worden vrijgemaakt van overhangend groen en van losliggende stenen en tegels. Eventuele losse elementen worden opnieuw aangebracht, en in beton vastgezet.

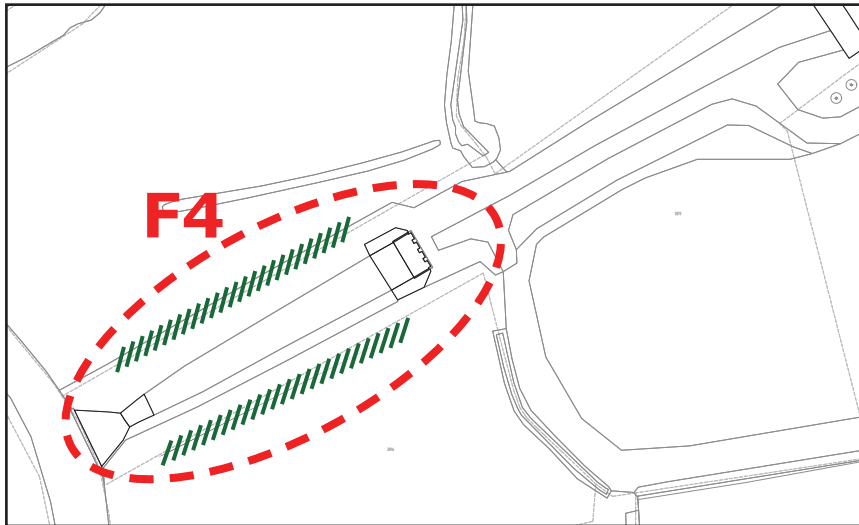
Ook de drempel en de aansluiting met de grasbetonstenen wordt opgeschoond, losse onderdelen verwijderd en eventuele tegels in beton vastgezet.

BESTAANDE TOESTAND

De bestaande uitstroomvoorziening is aan de bovenzijde geheel begroeid met bramen. De betonnen constructie is daarom niet van bovenaf te zien, en men kan er ook niet per ongeluk vanaf vallen. De onderkant, de zijde waar het water uitstroomt, is echter minder fraai. Losliggende stenen en tegels liggen in water waardoor het geheel een onverzorgde en vervallen indruk geeft.

Tussen de betonnen uitstroomvoorziening en de Dommel bevindt zich een grasstrook, die ervoor moet zorgen dat het water ongehinderd kan afstromen.

Aan weerszijden van deze grasstrook zijn ongeveer 1 meter hoge dijkjes aanwezig, die vooral met grasachtigen zijn begroeid. In de dijkjes zit een kunststof versterking verwerkt, waardoor deze niet geschikt zijn voor het beplanten met struweel.

BESTAANDE TOESTAND

VOORSTEL

De dijkjes, die de begrenzing vormen van de uitstroomvoorziening naar de Dommel blijven gehandhaafd, zoals in de bestaande situatie. Beplanten is vanwege de kunststof kern niet mogelijk.

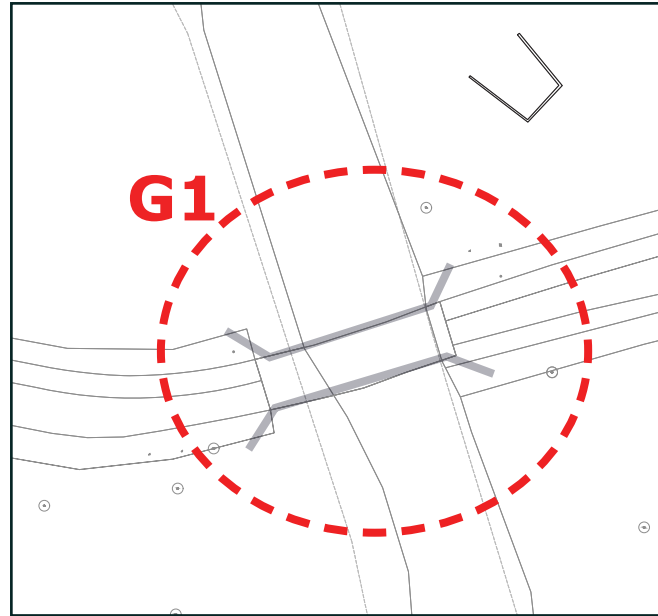
Aan de 'buitenzijde' van de dijkjes loopt aan weerszijden een informeel (onverhard) pad, dat voor onderhoud én door recreanten wordt gebruikt. De buitenste begrenzing van deze paden zal door middel van een elzen en enkele wilgen worden geaccentueerd. Hierdoor ontstaan coulissen, lijnvormige struwelen, haaks op de Dommel.

Deze lijnvormige elementen hebben niet alleen een kleine ecologische meerwaarde en zorgen er ook voor dat de betonnen uitstroomvoorziening minder opvalt in het landschap.

VOORSTEL

BESTAANDE TOESTAND

VOORSTEL

Met een vrij eenvoudige ingreep kan de veiligheid voor de fietser (in het donker) worden vergroot.

Aan beide uiteinden van de brug wordt de houten leuning twee a drie meter doorgezet, onder een hoek met het fietspad. Hierdoor wordt het bijna onmogelijk om per ongeluk de Dommel in te fietsen, terwijl het beeld een stuk rustiger wordt en niet als storend wordt ervaren. Het lijkt eerder een vanzelfsprekend onderdeel en beëindiging van de houten fietsbrug.

Hoewel dit bruggetje over de Dommel niet tot het watersysteem wordt gerekend waar RA infra, in het kader van deze opdracht advies over zou uitbrengen, vinden we het een gemiste kans wanneer we de opdrachtgever niet wijzen op een mogelijke verbetering.

De houten brug over de Dommel is aan weerszijden voorzien van een houten leuning. Aan de uiteinden van de brug ontstaat aan de zijkanten een situatie waarbij de leuning geen bescherming biedt aan fietsers die in het donker de bocht of het verloop van het fietspad verkeerd inschatten. Om dit tegen te gaan zijn enkele verkeerspaaltjes geplaatst, die onoplettende fietsers moeten behoeden voor een nat pak. De verkeerspaaltjes zijn hier uiteraard niet voor gemaakt, en het ziet er om die reden ook een beetje vreemd uit.

BESTAANDE TOESTAND

Ook bij de brug over de Dommel, ter hoogte van het Christoffelpad, is een dergelijke situatie aanwezig die weliswaar verkeerskundig is opgelost, maar landschappelijk niet tot tevredenheid stemt.

De verkeershekjes en rood-witte kleuren domineren het beeld, waar een meer ingetogen, landschappelijke oplossing ook tot de mogelijkheden behoort.

VOORSTEL:

Ook hier kan met een eenvoudige ingreep de situatie worden aangepast, door op de vier uiteinden van de brug de houten leuning anderhalf á twee meter door te zetten, en de metalen verkeerspaaltjes te vervangen door houten exemplaren, voorzien van deugdelijke reflectoren.

